

Asia: VN/31974/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle kotoutumisen edistämisestä annetuksi laiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset kommentit kotoutumislakia koskevaan lakiehdotukseen

Työttömien Keskusjärjestön lausunto

Hallituksen esitys eduskunnalle kotoutumisen edistämisestä annetuksi laiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Työttömien Keskusjärjestön mielestä kotoutumisen edistämisen annetun lain perusteluissa on varsin kattavasti huomioitu kotoutumiseen liittyviä haasteita ja mahdollisuuksia. Alla muutamia huomioitamme:

-Hallituksen tavoitteet ovat kaikki kannatettavia – erityisesti huomioitava maahanmuuttajataustaisten naisten integroituminen työelämään sekä heidän sosiaalinen osallisuus ja kansalaisyhteiskunta. Lakiesitys antaa tälle työlle nähtävästi hyvät puitteet.

-Kotoutumisen integroiminen kuntatasolle on kannatettavaa, koska myös työllisyyspalvelut järjestetään kuntatasolla. Tärkeää tässä yhteydessä luoda harmonisoitu rakenne, mikä turvaa maahanmuuttajien yhdenvertaisen kohtelun tiedon ja mahdollisten toimenpiteiden (työllisyyden, koulutuksen, kulttuurin osallisuuden, sosiaali- ja terveyden sekä järjestöjen toiminnan) osalta.

-On tärkeä soveltaa työ ensin periaatetta maahanmuutossa. Mikäli töitä löytyy ja on tarjolla – muu kotoutuminen voidaan hoitaa kevennetyllä menettelyllä. Kaikkeen kotoutumiseen liitettävä myös työelämäkoulutusta (oikeudet, velvollisuudet, TES-menettelyt yms.). Tavoitteena on lyhentää keskimääräistä aikaa, mikä kestää työelämään integroitumiseen.

-Kotoutumisohjelmaan osallistuminen tarvelähtöisesti täytyy turvata kaikille maahanmuuttajille riippumatta siitä, kuinka pitkään on Suomessa oleskellut. Esimerkkinä sellaiset maahanmuuttajataustaiset naiset, jotka ovat ensin kasvattaneet perheet, mutteivat ole oppineet esimerkiksi Suomen kieltä tai työelämään vaadittua osaamista.

-On huomioitava ne pakolliset viranomaispisteet (esim. maassaololupaan liittyvät menettelyt, lasten, nuorten ja aikuisten koulutuksen käynnistäminen/järjestäminen yms.) maahanmuuttajataustaisille, joissa viranomaiset voivat tarjota heille tarvittavaa tietoa erilaisista mahdollisuuksista mm. kotoutumiseen, kolmannen sektorin toiminnasta/mahdollisuuksista, kulttuuri-, ja liikuntapalveluista jne.

-Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten kielitaitoon kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota. Riittävä kielitaito on edellytys, että voi selviytyä opinnoista suomenkielissä kouluissa.

-Perhesyistä Suomeen maahanmuuttaneiden tilanteen kartoitus on tärkeä tehdä. Ovatko tietoisia kaikista kotoutumiseen liittyvistä palveluista yms.?

-Järjestöjen toiminta on erittäin kattavasti huomioitu. Työttömien yhdistykset ovat hyviä toimenpide- ja työpaikkoja, koska käytetty kieli on suomen kieli.

Täytyy myös turvata järjestöjen toimintaedellytykset, jotta toimintaa voidaan ylläpitää. Esimerkiksi nyt ruoka-avussa on ollut ongelmia, kun ylijäämäruokaa on ollut vähemmän tarjolla kriisitietoisten ihmisten hamstratessa alennustuotteita ja EU-ruokajakelun ollessa tauolla. Ukrainalaisille pakolaisille sekä kantasuomalaisille ei ole ollut tarjolla riittävästi ruokaa, vaikka viranomaiset ovat näihin paikkoihin ohjanneet heitä.

”Pykälän 1 § Tämän lain tarkoituksena on edistää:

- 1) maahanmuuttajan kotoutumista;
- 2) maahanmuuttajan työllisyyttä tai yrittäjyyttä;
- 3) maahanmuuttajan osaamista ja työelämävalmiuksia;
- 4) maahanmuuttajan yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon toteutumista;
- 5) maahanmuuttajan hyvinvointia ja terveyttä;
- 6) hyviä väestösuhteita ja yhteiskunnan vastaanottavuutta;

- 7) tarpeellisten ja laadukkaiden kotoutumista edistävien palveluiden saatavuutta;
- 8) monialaista yhteistyötä kotoutumista edistävien toimijoiden välillä;
- 9) kotoutumisen edistämisen suunnittelun ja kehittämisen yhteensovittamista valtakunnallisen, alueellisen sekä paikallisen muun suunnittelun ja kehittämisen kanssa.”

Tämän kokonaisuuden voisi myös suoraan muuttaa työttömyysturvalakiin ja lakiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista – korvaamalla sanan ”maahanmuuttaja” sanalla ”työtön” ja rakentaa lait tältä pohjalta.

Perusmuotoinen tai monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja kotoutumissuunnitelma (12-22 §)

-

Kotoutumiskoulutus (24-25 §) ja omaehtoisen opiskelun tukeminen (26-30 §)

-

Yleiset kommentit kunnan kotoutumishjelmaan (11 §) ja monikielinen yhteiskuntaorientaatio (23 §)

-

Alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden lasten ja nuorten palvelut (3 luku)

-

Kuntaan ohjaaminen (4 luku)

-

Kunnan, hyvinvointialueen ja valtion tehtävät (5-7 luvut)

-

Valtion korvaukset (8 luku)

-

Tiedonsaanti ja tietojärjestelmä (9 luku)

-

Yleiset kommentit muihin lakiehdotuksiin

-

Vaikutusten arviointi ja muut perusteluja koskevat huomiot

-

Haapakoski Jukka
Työttömien Keskusjärjestö ry